

AI en data: van experiment naar verantwoordelijkheid

Inhoud

Voorwoord

02

Inzichten

- 1** AI versnelt wat er al is en dat maakt datakwaliteit en toegangsrechten bepalend 04
 - 2** AI-governance wordt snel de norm en verschuift naar directieniveau 06
 - 3** De uitdaging zit niet in starten met AI, maar in wat er daarna gebeurt 08
-

Conclusie

09

K

Voorwoord

AI en data: van experiment naar verantwoordelijkheid

AI is in korte tijd van experiment naar realiteit gegaan. Steeds meer organisaties gebruiken AI in hun dagelijkse werk, vaak via toepassingen die direct aansluiten op bestaande omgevingen zoals Microsoft 365.

Die snelheid brengt kansen, maar ook risico's. Want AI maakt zichtbaar wat er al was: onduidelijke datakwaliteit, te brede toegangsrechten en gebrek aan structuur in informatiebeheer. Wat eerst nog beheersbaar leek, wordt met AI direct schaalbaar.

Tegelijkertijd verandert de context. Europese regelgeving zoals de AI Act maakt verantwoord gebruik van AI niet langer vrijblijvend. En ook binnen ketens neemt de druk toe om aantoonbaar grip te hebben op data en systemen.

Voor veel MKB-organisaties betekent dit een verschuiving. AI is niet langer alleen een innovatievraagstuk, maar raakt direct aan governance, risico's en bedrijfsvoering.

In dit trendrapport delen we drie inzichten die we in de praktijk steeds vaker terugzien en die helpen om AI gecontroleerd en met vertrouwen in te zetten.

Marcel Schraven, Manager Sales

KNNS

AI versnelt wat er al is en dat maakt datakwaliteit en toegangsrechten bepalend

Inzicht 1

AI versnelt wat er al is en dat maakt datakwaliteit en toegangsrechten bepalend

AI-adoptie groeit snel in Nederland, vooral in toepassingen rondom tekst en informatieverwerking. Veel organisaties zetten AI bovenop hun bestaande systemen, zonder dat die systemen daar altijd op ingericht zijn.

Daar zit de grootste uitdaging.

AI werkt alleen zo goed als de data waarop het draait. Als informatie versnipperd is, onduidelijk eigenaarschap heeft of te breed toegankelijk is, vergroot AI die problemen direct. Wat eerst een inefficiëntie was, wordt ineens een risico.

In de praktijk zien we dat dit de echte bottleneck is. Niet de technologie zelf, maar de manier waarop data georganiseerd en toegankelijk is.

Wie toegang heeft tot welke informatie en hoe die informatie is ingericht, bepaalt uiteindelijk wat AI oplevert.

Organisaties die dit goed aanpakken, beginnen bij de basis:

- Ze brengen structuur aan in data
- Maken eigenaarschap expliciet
- En beperken toegang tot wat echt nodig is

AI wordt daarmee geen risicovergroter, maar iets dat juist helpt om slimmer te werken.

2 AI-governance wordt snel de norm en verschuift naar directieniveau

Inzicht 2

AI-governance wordt snel de norm en verschuift naar directieniveau

AI begon als iets voor IT of innovatie. Inmiddels raakt het direct aan hoe je als organisatie beslissingen neemt en risico's beheerst.

Met de komst van de AI Act wordt dat alleen maar duidelijker. Organisaties moeten kunnen laten zien dat ze AI op een verantwoorde manier gebruiken. Dat betekent dat het niet meer alleen gaat om techniek, maar ook om keuzes, verantwoordelijkheid en overzicht.

In de praktijk zien we dat dit bij veel MKB-bedrijven nog niet strak is ingericht. AI wordt gebruikt, maar het is niet altijd duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is of hoe risico's worden afgewogen.

Bedrijven die dit wel goed neerzetten, maken een paar dingen concreet:

- Ze bepalen welke AI-toepassingen wel en niet mogen
- Leggen vast wie daarover beslist
- En zorgen dat ze kunnen terugzien wat er gebeurt

Het verschil zit niet in regels op papier, maar in hoe duidelijk het georganiseerd is.

3

De uitdaging zit niet in starten met AI, maar in wat er daarna gebeurt

Inzicht 3

De uitdaging zich niet in starten met AI, maar in wat er daarna gebeurt

Veel organisaties beginnen met AI via pilots. Kleine toepassingen die snel resultaat laten zien. Dat werkt goed om ervaring op te doen. Maar daarna begint het pas echt.

Zodra AI breder wordt gebruikt, verandert er veel tegelijk. Meer mensen gaan ermee werken, er komt meer data bij kijken en afhankelijkheden nemen toe. Zonder duidelijke aanpak wordt het dan al snel onoverzichtelijk. Daar zien we het verschil ontstaan.

Organisaties die grip houden, blijven actief sturen. Ze kijken regelmatig opnieuw naar hoe AI wordt gebruikt, waar risico's zitten en wat beter kan. Dat zit niet in één groot project, maar in het continu bijhouden en aanpassen.

Concreet betekent dat:

- Regelmatig checken of instellingen en toegang nog kloppen
- Medewerkers meenemen in hoe ze AI gebruiken
- En bijsturen waar nodig, in plaats van alles in één keer goed willen doen

Het tempo van AI ligt hoog. De organisaties die het bijhouden, zijn niet per se de snelste starters, maar degenen die blijven opletten.

Conclusie

AI werkt pas goed als de basis klopt

AI en data ontwikkelen zich snel, maar de grootste uitdagingen zitten niet in de techniek. Die zitten in hoe organisaties hun informatie op orde hebben en hoe ze omgaan met verantwoordelijkheid.

In de praktijk maakt AI vooral zichtbaar wat er al was. Onvoldoende datakwaliteit, onduidelijk eigenaarschap en te brede toegangsrechten worden met AI direct uitvergroot. Tegelijkertijd verschuiven keuzes rondom gebruik en risico's steeds meer naar een hoger niveau in de organisatie, waarbij governance en overzicht essentieel worden.

Wat daarbij opvalt, is dat de echte uitdaging niet zit in het starten met AI, maar in wat er daarna gebeurt. Zodra toepassingen breder worden gebruikt, nemen complexiteit en afhankelijkheden snel toe. Zonder duidelijke inrichting en continue bijsturing ontstaat er al snel onduidelijkheid en risico.

Voor MKB-organisaties betekent dit dat AI geen los experiment meer is, maar een structureel onderdeel van de bedrijfsvoering. Het vraagt om een sterke basis, heldere verantwoordelijkheden en het vermogen om continu te blijven sturen en aanpassen.

Organisaties die dat goed organiseren, kunnen AI gecontroleerd laten meegroeien en benutten voor echte waardecreatie. Wie die basis niet op orde heeft, loopt het risico dat snelheid juist leidt tot meer kwetsbaarheid in plaats van vooruitgang.

